

щодо покращення здоров'я і ведення здорового способу життя здобувачі освіти можуть презентувати серед однокласників.

Отже, біохакинг є не лише інструментом для покращення стану здоров'я і ведення здорового способу, а й дієвою здоров'язбережувальною технологією, яку доцільно використовувати під час навчання біології для формування у здобувачів освіти знань про здоров'я, ціннісного ставлення до здоров'я і культури здорового способу життя [2].

Список використаних джерел

1. Роль уроків біології у формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів [Електронний ресурс] / На урок. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/irol-urokiv-biologi-u-formuvanni-zdorov-yazberezhuvalno-kompetentnosti-uchniv-118581.html>.
2. Біохакинг простими словами: що це і як він працює [Електронний ресурс] / Ukraine lifehacker. Режим доступу: <https://www.ukraine-lifehacker.com/simple-biohacking>.

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ

Цебринська Б., Степанюк А.В.

На даний момент сучасний світ висуває високі вимоги до освіти, зокрема щодо розвитку критичного мислення як ключової компетентності XXI століття. В умовах інформаційного суспільства, де людина щодня стикається з величезним потоком даних, важливо не лише отримувати знання, а й уміти їх аналізувати, перевіряти достовірність, робити логічні висновки та застосовувати їх на практиці. Біологія як наука має величезний потенціал для розвитку критичного мислення, оскільки вона базується на доказах, логічних зв'язках і дослідницькому підході. Проте, на практиці формування цієї навички в учнів часто стикається з низкою проблем. Це застарілі методи навчання, орієнтація на запам'ятовування матеріалу, недостатній розвиток інформаційної грамотності – усе це ускладнює процес розвитку критичного мислення у старшокласників. Актуальність теми полягає в необхідності пошуку ефективних методів формування критичного мислення у школярів у процесі вивчення біології. Важливо не лише навчити учнів запам'ятовувати біологічні терміни та закономірності, а й аналізувати біологічні процеси, оцінювати наукові гіпотези, розрізняти достовірну інформацію від псевдонаукових тверджень.

1. Значення критичного мислення у навчанні біології
Критичне мислення визначається як здатність людини логічно та неупереджено аналізувати інформацію, виявляти суперечності, оцінювати докази та формулювати власні обґрунтовані висновки. У контексті біології критичне мислення допомагає:

- оцінювати різні наукові концепції та теорії (наприклад, еволюційні процеси);
- аналізувати та інтерпретувати результати експериментів;
- розрізняти наукові факти від псевдонаукових тверджень (міфи про вакцини, біологічні харчові добавки, вплив ГМО тощо);
- формувати екологічну свідомість, усвідомлюючи вплив людської діяльності на довкілля.

Формування критичного мислення у біології сприяє розвитку в учнів здатності ставити запитання, аналізувати гіпотези та аргументи, що є важливим для їхньої майбутньої професійної та соціальної діяльності.

2. Основні проблеми формування критичного мислення у старшокласників.

Попри важливість критичного мислення, його формування у шкільному курсі біології стикається з низкою труднощів.

2.1. Пасивне засвоєння інформації. Багато учнів звикають до механічного запам'ятовування фактів, не замислюючись над їхнім значенням. Це відбувається через традиційні підходи до навчання, які більше орієнтовані на відтворення знань, ніж на їх осмислення.

2.2. Низький рівень інформаційної грамотності. У сучасному інформаційному просторі поширюється велика кількість псевдонаукової інформації. Старшокласники часто стикаються з неправдивими або маніпулятивними твердженнями про біологічні явища (наприклад, конспірологічні теорії про ГМО, псевдомедичні поради). Відсутність навичок критичного аналізу джерел інформації призводить до того, що учні можуть сприймати подібні твердження як правдиві.

2.3. Недостатнє використання інтерактивних методів навчання. Формування критичного мислення потребує активних методів навчання: аналізу наукових статей, роботи з реальними біологічними кейсами, проведення дослідів. Однак у шкільній практиці часто переважає лекційний формат навчання, який не сприяє розвитку критичного осмислення матеріалу.

2.4. Відсутність систематичної роботи з критичним мисленням.

У навчальних програмах недостатньо приділяється увага розвитку навичок аналізу, порівняння та перевірки інформації. Навчання найчастіше базується на репродуктивному методі, коли учні запам'ятовують і відтворюють матеріал без глибокого його аналізу.

3. Шляхи вдосконалення процесу формування критичного мислення. Щоб ефективно розвивати критичне мислення у старшокласників під час вивчення біології, необхідно використовувати сучасні методи навчання, які стимулюють активну пізнавальну діяльність учнів.

3.1. Використання проблемного навчання

Метод проблемного навчання передбачає постановку перед учнями питань, на які вони повинні знайти науково обґрунтовані відповіді. Наприклад: Чи справді всі бактерії є шкідливими для людини? Як екологічні фактори впливають на зміну популяцій у природі? Чому виникають генетичні захворювання?

Такі питання спонукають учнів самостійно аналізувати наукові факти та робити висновки.

3.2. Робота з науковими джерелами.

Учні повинні мати можливість працювати з першоджерелами: науковими статтями, експериментальними дослідженнями, рецензованими публікаціями. Це допоможе їм навчитися розрізняти достовірну інформацію від псевдонаукових джерел.

3.3. Використання інтерактивних методів навчання.

Дискусії, дебати, рольові ігри, аналіз реальних біологічних ситуацій (наприклад, оцінка впливу певних екологічних факторів на біорізноманіття) сприяють розвитку критичного мислення.

3.4. Формування навичок фактчекінгів.

Учні повинні вміти перевіряти наукові дані, аналізувати їхню достовірність, шукати першоджерела та критично ставитися до інформації з Інтернету. Для цього можна використовувати такі ресурси, як наукові бази даних, офіційні сайти наукових організацій, перевірені енциклопедії.

Формування критичного мислення у старшокласників є важливим завданням сучасної освіти. У процесі вивчення біології необхідно відмовлятися від традиційного репродуктивного навчання на користь інтерактивних методів, які спонукають учнів до активного аналізу, самостійного пошуку інформації та розв'язання наукових проблем. Це сприятиме підготовці молодого покоління до усвідомленого сприйняття інформації, наукового світогляду та

формування власної аргументованої позиції щодо важливих біологічних та екологічних питань.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ «ТІКТОК» НА ЗАПИТИ ПІДЛІТКІВ ДО МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ

Цибак К., Черних Г. А., Гольденберг Я. М.

Тікток стрімко стає однією з основних платформ для культурної взаємодії між підлітками та формує відповідні запити користувачів до масової культури. Брак інформації про алгоритми соціальної мережі може приховувати вплив засобів, які застосовує тікток, на вразливу групу віком від 13 до 18 років. Попит суспільства на спрощений контент змінює масову культуру, схиляючи її до легких та розважальних форм. Тому актуальним є дослідження та аналіз дії тіктоку на підлітків, зокрема на їхні запити до контенту.

Контент в тіктоці є таким, що якнайдовше утримуватиме користувача на платформі. Задля цього використовуються різноманітні засоби: просування коротких та розважальних відео, підбір відео під вподобання та інтереси користувача.

На нашу думку, доцільним є порівняння соціальної мережі «Тікток» з індустрією культури за М.Горкгаймером та Т.Адорно, бо це платформа, яка спонукає користувачів створювати однотипний та простий культурний продукт [1, с. 40–41].

Нами висувається припущення про те, що тенденція до споживання вже відібраного, рекомендованого контенту, є фактором поглиблення соціальних стереотипів. Стрічка користувача тіктоку складається більшою мірою з рекомендованого контенту, тим самим створюючи «культурну бульбашку» – ізольоване культурне середовище, яке містить лише сприятливу для певної групи осіб інформацію та мінімально взаємодіє з культурою інших груп.

Перевага коротких форм контенту може викликати звикання до коротшого контенту в користувачів та втрату навичок до концентрації, що було підтверджено попередніми дослідженнями проведеними С. Заннетос [2].

За результатами соціопитування було підтверджено ряд положень.

Тривалість часу, проведеного в тіктоці, впливає на вибір розважального та естетично привабливого контенту. Жоден з респондентів, які проводять в тіктоці до 30 хвилин на день не